KURJER WARSZAWSKI

D. 27. Listopada. — Rok 1839. Środa. № 316. Jutro, Ś. Rufin.

Archikatedralny Kościół Ś. Jana, wewnątrz i zewnątrz odnawiany od 2 lat, mieć będzie także i Organy nowe w miejsce dawnych, które za czasów Zygmunta IIIgo w r. 1616 zostały w tym starożytnym przybytku ukończone. Teraz budujące się, są utworem JPana *Bredow*, Artysty rodem z Saxonji, który wczoraj w obec JO. Feldmarszałka Xcia Warszawskiego, znakomitych Osób i pierwszych naszych Mistrzów muzyki, okazał probę tego ieszcze niezupełnie dokończonego dzieła, o którem mamy od iednego z prawdziwych znawców udzieloną następującą wiadomość. „Mówią *Organ* i *Organy*. *Organ* nazywaią wtedy, kiedy tylko iednę bezwspólną stanowi *całość*, zaś w ten czas kiedy kilka takich są z sobą spoione w *iednę wielką całość*, nazywaią się w liczbie mnogiej *Organy*. Organy o których tu mowa, maią 4ry klawjatury, a 5ta pedał. W 1szej klawjaturze iest do dzisiejszego sprawozdania ukończonych głosów 8; a do ukończenia pozostaie ieszcze głosów 8. 2ga klawjatura iest ieszcze próżna, mieć będzie głosów 12. 3cia ma ukończonych głosów 5; braknie ieszcze głosów 3. 4ta klawjatura nazwana *Echo*, iest ieszcze próżna, a składać się będzie z głosów 8. Ważna 5ta klawjatura deptowa czyli *pedałowa*, dotąd ma ukończonych głosów 5, a drugie tyle do ukończenia pozostaie. Trzeba tu napomknąć co to iest klawjatura deptowa czyli *pedałowa*; są to 2 oktawy najniższego bassu. Te biedne dwie oktawy składaią się z przerozmaitych piszczałek budowanych tylko na 16, 8 i 4 stop wysokości; są tu i na 32 stop, ale nie wysokości, tylko głębokiego tętnienia głosu przez pozatykane piszczełów otwory klinami. Otóż dla takich olbrzymów trzeba szukać miejsca, aby ich wygodnie ustawić, i poprowadzić do nich rury które od *głównego rezerwoaru tchu* (czyli miechów), mogły przemówić głosem życia. Jak dotąd starannie urządzonych głosów iest w ogóle 18cie, a do ukończenia pozostaie 36. Jest-to na pozór wykończona iedna 1/3. Lecz machinerja wewnętrzna składa się z miljonów szczegółów, misternie z sobą powiązanych, a odbywaiących bardzo ważne w swoiej całości funkcje, to iest: łączenie wszystkich klawjatur, raczej społeczność rzeczonych organów, które po ukończeniu maią wydać skutki w wzniosłości swoiej niewyczerpane ledwo do 1/4 są doprowadzone. Przecież nie trzeba rozumieć, że to będą największe organy, ani też ich nie porównywać z największemi w świecie. Jednakże takich w Warszawie ieszcze nie było.” *K.* —

Wczoraj w Towarzystwie Dobroczynności odbyło się pod prezydencją JWnej *Szypow*, iako głównej Protektorki Sali *Ochrony*, posiedzenie *Opiekunek* tegoż wydziału, na którem iednomyślnie obraną została na Zastępczynię głównej Protektorki, w razie Jej nieobecności, czyli Wice-Protektorką JWna Marja Hrabina *Potocka*. Głównym celem zebrania się, było obmyślenie funduszów na utrzymanie Instytucji, która nie posiada żadnyck stałych dochodów; pierwsze zgromadzenie się w tym celu, będzie zarazem dla wydziału piękną pamiątką, gdyż prócz dotychczasowych stałych składek tak od JWnej głównej Protektorki zł. 100 miesięcznie, które iuż od miesięcy 4ch do kassy wpływaią, iako też zł. 64 od 6ciu Członków wydziału miesięcznie wnoszonych; 12cie Opiekunek i 6ciu Członków oświadczyli opłacać stale składkę w ilości zł. 193; tym sposobem ustalonym został fundusz od 25ciu osób w summie zł. 357 miesięcznie. Nadto iedna z Opiekunek Sali Ochrony, nadesłała 12 par obuwia, motek nici, i zebrane z *Kaliskiego* od M. M. zł. 50, i 40 łokci płótna. Spodziewać się należy, że przy gorliwem staraniu Opiekunek i Członków wydziału Sali Ochrony, wydział ten będzie w możności rozwinąć dalsze zbawienne swe cele przez utworzenie w innych

częściach miasta Warszawy podobnych Sal Ochrony, iak istnieiąca iuż w gmachu Tow: Dobro:. — Księgarnia *Zawadzkiego* i *Węckiego*, odebrała nowe dzieła: O chowie koni i polepszeniu rasy w Galicji; uwagi Wł: Xcia Lubartowicza *Sanguszki*; 8. Lwów 1839; zł. 6. Podróż *Kontryma* Urzędnika Banku Pol:, odbyta w r. 1829 po *Polesiu*, wydana przez E. *Raczyńskiego*; 12. Poznań 1839; zł. 3. — Kurs wczorajszy: Dukaty zł. 19 gr. 15. Listy zastaw: nowe zł. od 93 gr. 27 do 94 gr. 8; kupon zł. 1 gr. 21¹/₃.

Donoszą z *Petersburga*, że w tamecznych okolicach rzeki iuż są okryte lodem, iako też przystań *Kronsztadzka*; także *Dźwina* iuż w 3cim tygodniu zeszłego miesiąca stanęła. Przeciwnie z Podola i prowincji południowych Rossji donoszą, iż tamże teraz iest iakby wiosna, a 13go z. m. były grady i grzmoty. — Do *Stambułu* żądaią dostarczenia zboża, którego niedostatek dokucza tamecznym mieszkańcom. Kupuiący przybyli do *Odessy*.

Anglja. — Królowa 15 b. m. odbyła radę tainą w *Windsorze*. Namiestnik irlandzki Lord *Ebrington* złożył przysięgę iako Zarządzca hrabstwa *Devon*, a Hrabia *Errol* otrzymał godła wielkiego Mistrza dworu. — Xiężna *Liwen* naięła na kilka miesięcy pałac w *Londynie*.

Francja. — Angielski Poseł Lord *Granville* (Granwil) miał 16 b. m. długą naradę z Marszałkiem *Sultem*, od którego miał zażądać objaśnień względem tworzenia flotty rezerwowej w *Tulonie*. Marszałek odpowiedział (tak donosi ieden z dzienników paryzkich), że Francja będąc wyłączoną z traktatu zawartego między Austrją, Mocarstwami północnemi i Turcją, uznała potrzebę wzmocnienia swoiej marynarki na obronę praw *Mehmeda Alego*. Ztąd poznać, iż między polityką angiel: i franc: zaszło rozdwoienie. Mimo to ministerstwo nie obawia się przypadku woiny, gdyż Dywan teraz bardziej niż kiedykolwiek skłonnym iest do pokoiu, i dla tej to przyczyny Admirał *Roussin* (Rusę), został odwołany, aby kongres europejski nie doszedł do skutku. Dziennik *Prassa* pisze o sprawie *wschodniej*. Zdaie się, iakoby Anglja zapomniała, iż mimowoli nie można nikomu narzucać opieki. Porta stanowczo zamierza wznowić układy z Wice-Królem *Egiptu* według zasad raz przyiętych. *Reszyd* Basza mąż światły i doświadczony, zmierził sobie zgubną opiekę mocarstw i nie myśli trwać w uporze przeciw Egiptowi. — P. *Guizot* (Gizo) za powrotem do *Paryż* miał zaraz 16 b. m. długie posłuchanie u Króla. Gazety z tej przyczyny wznawiaią pogłoskę o bliskiej zmianie Ministrów. — Tymczasowo 21 pułków armji fran: otrzyma bronie pistonowe. Kilku Deputowanych zamyśla przy otworzeniu Izb przedstawić wniosek względem poprawienia losu armji afrykańskiej, która podług raportu Pana *Blanqui* (Blanki) istotnie iest godną politowania. — Na posiedzeniu Akademji moralnych i politycznych umieiętności, w dniu 17 b. m. odczytał P. *Blanqui* (Blanki) sprawozdanie o stanie ekonomicznym osad w Afryce. Pisma chwalą to sprawozdanie. — Dziennik marsylski donosi: P. *Pontois* (Pątua), uzyskał od Porty pozwolenie, aby flotta franc: mogła przezimować w cieśninie dardanelskiej; Lord *Ponsonby* ma być wkrótce odwołany. Wiadomość ta zdaie się niepodobną do prawdy. — Nowiny z *Konstantyny* są pomyślne. — Jenerał *Galbois* (Galbua), obsadził 30 Paźdz: miasto *Sidi-Mussaj*, Aient *Abdel-Kadera* nazwiskiem *Omar*, schronił się ucieczką. Jenerał *Galbua* 3 b. m. spodziewany był w *Setif*; spokojność w tamtej okolicy została utrwaloną. — Depeszą telegraficzną donoszą do *Marsylji*, że Xżę *Orlean*: 15 b. m. opuścił kwarantannę i śród okrzyków radości zgromadzonego Ludu odbył wjazd do miasta. Xżę 10 b. m. przyjmował w kwarantannie znakomitszych urzędników z *Marsylji*. — Achiles i Lucjan *Miuratowie*, tudzież Hrabina *Rasponi*, dzieci b. Króla Neapolitań:, bawią od kilku dni w *Marsylji*. P. Achiles *Miurat* iest Adwokatem w Stanach zjednoczonych.

Hiszpanja. — O losie Hrabiego *Espagne* (Espań) biegaią rozmaite pogłoski; niektórzy zapewniaią, że ukrywa się na wsi, gdzie oczekuie

sposobnej chwili do odpłynienia z Hiszpanji; inni, że został zamordowany i strącony z skały; Wieśniacy mieli znaleść iego zgruchotane ciało. — Jenerałowie *Waldez* i *Soane*, podali się do dymissji. — Jenerał *Alaix* odpłynie do Ameryki dla poratowania zdrowia. — O zamiarze porwania *Kabrery*, donoszą następuiące szczegóły: A-ient angiel:, który wylądował w *Tortozie*, przybył z propozycją, iż chce Jenerałowi przedać 10,000 broni, i że prosi *Kabrerę*, aby udał się do brzegu dla oglądania ich na statku. Jenerał udał się w towarzystwie 2ch Adjutantów i 60 iezdzców na oznaczone miejsce; dla ostrożności iednak wysłał 2ch Adjutantów naprzód; poniewaž ci nie wracali, wysłał ieszcze Oficera i kilku iezdzców do wioski, tam przywitano ich ogniem karabinowym; iezdzcy wrócili czemprędzej do *Kabrery*, i galopem wszyscy uciekli z zasadzki; okazało się, że w wiosce były ukryte kompanje izabellistowskie. — W Monitorze paryzkim czytamy: Nie ma wątpliwości, że Hrabia *Espagne* (Espań) został zamordowany przez swoię eskortę, wszystko zdaie się potwierdzać tę wiadomość. 7go b. m. pochowano w *Kol de Negro* trupa, który był złowiony w rzece *Segr*; ręce i nogi miał związane; wiek, kształt, włosy, i t. d., okazały iawnie, że to było ciało Hrabiego *Espań*. W Hiszpanji nie można o tem mówić, gdyż dowódzcy zagrozili śmiercią na wspomnienie tego przypadku. Gubernator z *San Urgel* wysłał umyślnego do *Kol Negro*, dla dowiedzenia się prawdy. — Posiedzenia Kortezów maią być odroczone do 20 Stycznia.

Niemcy. — Xżę *Ernest* i *Albert* Sasko-Koburgscy otrzymali od Króla *Belgickiego* wielkie krzyże orderu *Leopolda*. — Xżę *Blaccas* (Blakaz) wierny przyiaciel rodziny *Burbonów*; umarł w *Wiedniu* 17 b. m.

Turcja. — Królewicz francu: Xiążę *Joinville* (Żoęwil) zamyśla zwiedzić brzegi morza Czarnego, a mianowicie: *Trapezunt*, *Sebastopol*, *Odessę* i ujście *Dunaju* aż do *Galaczu*.

Włochy. — Zapewniaią, że Hrabia *Lucchesi* (Lukezy) *Palli*, Małżonek Xiężnej *Berri*, będzie mianowany Namiestnikiem wyspy *Sycylji*, i że iego Małżonka tamże z nim osiądzie. — Xżę *Bordeaux* (Bordo) zajmuie się w *Rzymie* oglądaniem osobliwości i pracami maiącemi związek z teraźniejszym stanem politycznym Europy. P. *Montbel* (Mąbel) przybył z zleceniem odwieść go do Austrji. Poseł francuzki Hrabia *Latour Maubourg* (Latur Mobur) ieszcze dniem przed przybyciem Xięcia otrzymał zapewnienia, że młodemu *Burbonowi* wzbroniony będzie wstęp do państwa kościelnego; łatwo sobie wystawić iakiej trwogi Poseł został nabawiony, za przybyciem Xięcia; teraz iednak wszelka obawa zniknęła, Xżę *Bordo* wkrótce *Rzym* opuści, zwłaszcza że doznał nader oziębłego przyięcia, mimo wszelkich starań nie mógł otrzymać posłuchania u Ojca Świętego; P. *Lewis* użalał się z tej przyczyny u Kardynała *Lambruszini*, w odpowiedzi iednak oświadczono, że Xżę *Bordo* postąpił przeciw prawu, i że nie może liczyć na żadne honory. — Infant *Don Sebastjan* miał prosić Rząd austrjacki o pozwolenie przybycia do *Wiednia* i o wsparcie pieniężne, lecz odpowiedź była odmówna. — Xiążę *Bordo* spodziewany iest w *Neapolu*. Tenże Xiążę kazał w kościele N. MARJI w *Rzymie* odbyć Nabożeństwo żałobne za duszę *Karola X*.

Rozmaitości. — W pierwszych dniach b. m. rozkwitnęły róże i inne kwiaty w okolicy *Valence* (Walans) we Francji; Badacze natury utrzymuią, że soki w roślinach uschły pod czas ostatnich upałów w południowej Francji i dopiero odzyskały sprężystość za nastaniem deszczów, przez co kwiaty nabrały nowego życia. — Skarbiec zamku *Windsorskiego* zawiera złota i srebra za 68,000,000 zł., tamże znajduie się paw z klejnotów, maiący wartość 1,200,000 zł.; dawniej należał do Króla *Awy*. — W okolicy *Awinjonu* huczała w pierwszych dniach b. m. burza z grzmotami, piorun roztrzaskał skałę na 2 połowy. — P. *Ward* w *Oxfordzie* zbudował *Kaplicę pływaiącą* dla rybaków, którzy rzadko mogą opuszczać swoie zatrudnienia. Kaplica iest zbudowana na statku. — Kapitan *Penny* przy-

wiózł do *Aberdeen*, Eskimosa z Ameryki północnej z ciaśniny *Davis*. Cudzoziemiec ten obdarzony iest szczególną łagodnością charakteru i pragnie poznać oświatę europejską; po skończeniu nauk w Anglji, zamyśla wrócić do swoich kraiowców; zaiste będzie to ważny tryumf dla cywilizacji. Kapitan *Penny* przywiózł *Eskimosa* za iego pozwoleniem i za pozwoleniem iego rodziców. — 11go b. m. o 10ej wieczorem, widziano w *Hirszbergu* w Szlązku pruskim, meteor. — W *Sztrasburgu* znajduie się Krawiec maiący lat 76, który od 30 lat iest niewidomym, mimo to umie nawlekać nitkę w igłę, i ciągle nią pracuie iakby miał wzrok najlepszy.

SZARADA.

Pierwsze i *trzecie* ujrzysz wszędzie prawie,
Czynią ci one przysługę w obawie;
Zawsze twój błogi *drugi* maiąc na uwadzę
Czwarte do ubogiego przemówić ci radzę.
Wszystko iest miasta nazwanie,
Dziś o niem często wiecie Panowie i Panie.
(Zeszła Szarada *Oprawa*.)

PRZYIECHALI do WARSZAWY.

Plichta Jan Dzie: z Byszewa; Trzaskowski Alex: Dzie: z Rutowa; Górski Ant: Dzie: z Górki; Bromirski Sta: Dzie: z Łazów; Grómski Erazm Dzie. z Radoszewic; Karski Stani: Dzie: z Modrzyc; Sadowski Józ: Dzie: z Bikowa; Rozwadowski Komisarz i Bagniewski Inżynjer Gubernjalni Guber: Maz: z Łodzi.

DONIESIENIA.

Człowiek 35-letni, czerstwy, który dużo podróżował w Rossji i za granicą z swym dawnym Panem, od którego ma najlepsze świadectwo, życzy mieć służbę iako LOKAJ lub KAMERDYNER, najwięcej na podróż; mówi po polsku i po rossyjsku. Bliższa informacja na Nowym Świecie w Pałacu X. Sapieżyny Nr 1245 Lit. B.

WOLANCIK o 4ch resorach, bardzo zgrabny i w dobrym stanie, do iednego lub pary koni, oraz KOŃ rosły i mocny z kompletnym zaprzęgiem, razem lub osobno, do sprzedania. Wiadomość w Hotelu Saskim u Szwajcara.

Na dniu 4 Grudnia r. b. o godz: 10 z rana, wypuszczonym zostanie więcej daiącemu w roczną lub 3chletnią dzierżawę, Pobór Myta Mostowego z mostów na rzece Pilicy pod Białobrzegami, na trakcie bitym Krakowskim położonych. Chęć więc wydzierżawienia maiący, zechcą się zgłosić w rzeczonym dniu do Dziedzica miasta Białobrzeg we wsi Suchy pod Białobrzegami zamieszkałego, zaopatrzeni w wadjum zł. 6,000, które nieutrzymuiącym się przy licytacji, natychmiast zwróconem zostanie. O warunkach na miejscu każdego czasu dowiedzieć się można.

Na skutek upoważnienia JW. Prezesa Trybunału Cywilnego Gubernji Mazowiec:, odbywać się będzie sprzedaż przez publiczną licytacją w domu Nr 605 przy ulicy Bielańskiej położonym, pozostałości po ś. p. JW. Alexandrze Engelke Prezesie, tudzież po Helenie z Lesslów Engelke, a mianowicie: w dniu 21 Listopada (3 Grudnia) r. b. o godzinie 10tej z rana, Koni, Powozów, Szorów angielskich, Zaprzęgów oraz rekwizytów staiennych; w dniach zaś następnych, Mebli, Kosztowności, Sreber, Bielizny, Garderoby, Bibljoteki, i t. p. przedmiotów, a to wszystko za gotowe pieniądze więcej daiącemu.— Rejent Kancellarji Ziemiańskiej Gubernji Mazowieckiej *Noskowski*.

Zwracaiąc uwagę Właścicieli koni, na wysoką dziś cenę owsu, ktorego zbiór tegoroczny okazał się niepelnym i bardzo lekkim; Administracja Młynu Parowego mniema swym obowiązkiem, polecić na paszę koni, doskonałe OTRĘBY, a właściwiej SZROTOWKĘ czyli RAZOWKĘ żytnią w Składach iej: 1) Przy Młynie Parowym; 2) Przed Żelazną Bramą Nro 959; 3) Na Nowem Mieście Nro 346, po cenie zł. 4, za 100 funtów sprzedaiącą się; która, raz tylko przez kamienie przepuszczona, pełną iest części żytnych i nierównie zdrowszą i korzystniejszą dla koni, aniżeli tegoroczny Owies.— Dyrektor Młynu Parowego, *Markowski*.

Dziś rano ciepła stopni 3. Wczoraj w południe 6.

TEATR WIELKI. Jutro 27 raz *Napój miłosny*, 44 raz *Styryjczykowie*..

Dziś w Kawiarni przy ulicy Bielańskiej w domu Lilpopa Nr 600, świeżo przybyła z zagranicy familja *Gerner* z Czech, pierwszy raz grać i śpiewać będzie od godziny 6tej. — Jutro od tejże godziny, JP. *Strański* z swoią kompanją grać i śpiewać będzie różne wyiątki z celniejszych dzieł.

Dziś w Kawiarni przy ulicy Miodowej w domu W. Grabowskiego Nr 495, nowo przybyła z Prysznic w Czechach familja Panien *Krejtel*, na Arfach i Gitarach pierwszy raz grać i śpiewać będzie od godziny 5tej.

DZIŚ w Lokalu przy ulicy Senatorskiej i Nowo-Senatorskiej w domu Boka, JP. *Strański* z kompanją swoią grać i śpiewać będzie od godziny 7 do 10.

Jutro w handlu Maiewskiego przy ulicy Bednarskiej; ŚNIADANIE: między innemi, Kapłon z serdela:, Pieczeń cielę: z sała:, Kaczka z roż:, Polędwica z rydza:, Potrawa z prosięcia, Kotlety z korniszono: sos:, Kołdony i Flaki.